

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten edustajain liiton ilmestys Astoriassa, Ore., joka liitettiin The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilauhinnot Yhdysvaltoihin
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
Canadaan ja Suomeen
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.
Entered as second-class matter July 18th 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)
SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:

One year \$1.50 — 6 months 90c
IN CANADA:
One year \$1.75 — 6 months \$1.05

TOIMITUS:**MAIJU NURMI**

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ OSOTTAA:

UUSIA 126
UUDISTUKSIA 59
KATKENNUT 117

HIUKAN NAISLIKKEESTÄ

Mailman sota ja sitä seuranneet tapahtumat ja muutokset eri kansojen ja niiden eri kansanluokkien elämässä eivät sukkaan ole olleet jättämättä jälkeään myöskin naisten asemaan. Eritoten juuri ovat viime vuosien suuret mailman tapahtumat saattaneet alkaen muutoksia melkein kaikkien maiden naisten yhteiskunnallisessa asemassa.

Sota mursi niitä vuosituhantia traditioita, joiden kumoamiseksi porvarillinen naisliike oli sitä ennen lähes puoli vuosisataa toiminut. Oikeus kaikenlaisien ammattien harjoittamiseen, jota naisliike on naisille vaatinut, tuli heille ikäänkuin itsestään sodan ajalla taloudellisen välttämättömyyden pakosta. Myöskin ovat naiset saaneet joko läydelliset tai osittaiset yhteiskunnalliset oikeudet useassa maassa. Ranska, Belgia, Espanja, Itämaat ja muutamat muut ovat vielä pimentolaisia naisten äänioikeuden suhteen. Yhdysvalloissakin se on vihdoinkin hyväksytty perustuslaiksi, mutta se ei ole vielä saanut kaikkien valtioiden vahvistusta.

Mutta vaikka naiset eivät ole vielä omien vaativuutensa kautta taikka työväenliikkeen painostamana saaneet yhteiskunnallisia oikeuksiaan viimeksimainituissa maissa, on niiden maiden naisten keskuudessa kuitenkin huomattavissa valtavuudessa, joka koettaa toimia koko maassuvun kohottamiseksi pikku reformien avulla sekä työläisnaisten valvutun ja liittymisen luokkansa järjestöihin on esiintynyt viime aikoina huomattavana ilmiönä taantumisessa Espanjassakin sekä Turkissa, Intiassa, Kiinassa ja Japanissa.

Espanjan katooninen papisto naisliikkeen vastustajana.

Espanjassa on naisliike toiminut jonkun verran melkein yhtä kauan kuin Amerikassa ja Englannissa. Se ei ole kuitenkaan päässyt kehittymään suurempaan määrään, syystä, että se on ollut vallassaolijain

taholta valmottu samoin kuin kaikki muutkin edistysliikkeet. Katooninen papisto on sitä aina jyrkästi vastustanut ja jokainen tiedämme mikä valta papistolla on tuossa maassa. Papisto on uhannut kirkon pannalla kaikkia naisliikkeen jäseniä ja se uhkaus on vaikuttanut. Alnoastaan vapaamieliset ja sosialistit ovat uskaltaneet edustaa naisliikettä julkisesti ja toimia sen hyväksi. Suurin osa naisia kaikista kansanluokista siellä on ollut vielä näihin asti niin lujasti kirkon orjuudessa, että se on voinut heidän mielipiteensä määrätä aineellisiinkin asioihin nähden. Aivan viime vuosina on kuitenkin alkanut ilmetä voimakasta pyrkimystä naisten keskuudessa vapautua siitä alennustilasta ja sorralaisuudesta missä he naisina ja yhteiskunnan jäseninä ovat.

Sosialistisen liikkeen Espanjassa täytyy ensin murtaa kirkon taikavaltaa työläisnaisten mielistä ennen kuin he uskaltavat liittyä kirkon ja papiston tuomitsemiin työväen järjestöihin. Naisilla Espanjassa ei liene toivoakaan saada äänioikeutta niin kauan kuin nykyään vallassa oleva klerikaalinen puolue on voimakas. Vasta kun se pelkää valtansa kukistumista, voi se myöntää naisille äänioikeuden toivossa saada naisten äänet puolelleen. Tai sitten vasta työväen valtaantulo toivottaa Espanjan naisten toivomuksen ihmisoikeuksiensa suhteen.

Naisliike Belgiassa

on vielä verrattain laimeaa. Mary E. Dreier, yksi Amerikan naisten ammattiliiton johtaja, joka on liittäin ollut m. n. Belgiassa, kertoo, että naisten äänioikeus siellä

KATSAUKSIA**Toverin toimittajat joutuvat vankilaan.**

Yliökse ei ole ottanut toverien W. N. Reivon ja A. J. Partanin juttua ollenkaan käsiteltäväkseen, joten tuomio mikä heille langetettiin viime keväänä tulee pantavaksi täytäntöön. Toverimme joutuvat kuuluisaan McNell saaren kuritusvankilaan kahdeksi vuodeksi. Muistamme kuinka tuossa vankilassa kädutettiin seattlelaista toveria Hulet Wellsä viime syksynä syystä, kun hän kieltäytyi suorittamasta työtä, mikä oli hänelle ylivoimaisen raskaasta. Ja muistakin seikoista tiedämme että tuo kuritusvankila, jonne vankit toverimme joutuvat, on yksi aikamme inhottavimpia inkvisitiolaitoksia. Me tiedämme, ja ne katalat mustantöntekijät, jotka tämän jutun ovat saaneet alkaen monivuotisella valhetehillä ja kätyroimisella, myöskin tiedävät, että toverit Reivo ja Partan ovat aivan yhtä syyttömiä "rikokseen" josta heidät tuomittiin kuin ovat itse tuomion langettajakin. Nykyään ei näy tulevan kysymykseen oikeus, jossa amerikalaiset ovat aina ylipilleet. Se on sana, jota ei tarvita enää sanavarastossa lainkaan, sillä oikeus on kuollut. Toverimme ovat kaksi niistä uhreista, jotka ovat joutuneet sen kapitalismin höyryjärjelmän, joka vyöryy yhä maan mursertaen allensa oikeuden, totuuden, rehellisyyden, vapauden ja kansanvallan koettaessaan tukahduttaa työväen nousua. Samanlaisia uhreja kuin he, tehdään nykyään joka päivä, sillä rohkeimmat ja kykenevimmat luokkainvaltuutetut näyttävät ajottavan sulkea vankiloihin, josta heidän äänensä ei kuuluisi sorrettujen luokkatoveriensä korville, josta ei heidän henkensä voima voisi innostaa heikkoja ja kokemattomia. Kokeneimpien, karistuneimpien toveriemme poistuminen joukostamme,

vaikka vain hetkeksi, merkitsee meille paljon. Mutta aukkoja riveihimme ei heidän poistumisensa tee eikä saa tehdä. Ehkä emme voi täyttää heidän paikkaansa varsinkin niin hyvin kuin he, mutta me teemme parhaamme, me jatkamme heidän rehellistä ja laajaa työtään. Kiittäkäämme ja kasvattakaamme itseämme kykeneviksi niihin tehtäviin joista niin monia luotettavimpia tovereitamme vihdoin vankilain mureiden taakse, jotta kun he tulevat jälleen joukkoomme, näkevät he rivimme kasvaneina, luokkainvaltuutettuna ja joukkomme tiedon ja tarmon tähtäminä.

Muistakaamme näitä tovereitamme kirjeillä, kirjallisuudella ja pikku herkuilla, kun he joutuvat tuonne kurituslaitokseen. Emme vielä tiedä minkälaisen määrärahan alaiseksi he siellä tulevat, saavatko he ottaa vastaan tällaisia pikku läheksyksiä, mutta tavallisesti se on sen tällan suotu melkein kaikille poliittisille vangeille liittolaisten kuritusvankiloissa. M. n. Kate O'Hare on saanut aivan esteettömästi kaikkia ruoka- ja kirjallisuudella tuttaviltaan ja tovereiltaan. Kirjallisuuden suhteen tapaa olla vain selväntoiminen sääntö, että julkaisujen ja kirjojen, jotka vangeille lähetetään, tulee olla aivan uusia. — Myöhemmin julkaisemme toverien Reivon ja Partanin "uuden kodin" osotteen sekä tiedon siitä salliinanko tovereille oikeutta edes koettaa hiukan lievittää heidän taakkaansa siellä. Mikäli vangit Leavenworthista ja Moundsvillestä kertovat, ei ruoka näissäkin liittolaisten vankiloissa ole keuhuttavaa eikä ainoastaan nautittavaa, joten ruokailijakset — kuten toverit O'Hare kirjottaa — ovat erittäin tervetulleita. Muistakaamme myöskin näiden toveriemme omaisia osanotolla ja avustuksella.

"Lopun alkua".

Tuollaisella otsikolla kirjoitetaan

on vasta alkuasteellaan ja että naisten itsensä taholta toimitaan hyvin vähän sen saamiseksi. Omituisin seikka — sanoo Miss Dreier — on, että liberaalit ja sosialistit vastustivat viimeisessä vaaleissa äänioikeuden myöntämistä naisille ja kaikista vanhoillisin puolue — klerikaalit — kanattivat sen myöntämistä. Tähän uudistusharrastukseen johti vanhoillista tietoa siitä, että he olivat varmoja siitä, että naiset ovat niin papiston vallassa, että he ovat varmoja klerikaalisten puolueen äänestäjiä, joka heidän avullaan kykenisi säilyttämään valtansa sosialistipuolueelta, joka on alkanut saamaan yhä enemmän kannatusta työmiesten keskuudessa. Tuntuu sängen omituiselta, että liberaalit ja sosialistit vastustivat naisten äänioikeutta, mutta sitä eivät ainakaan sosialisti ole tehneet periaatteessa, vaan surullisen kokemuksen perusteella (täpärästi käytännössä, jouduttuaan kristilliseen voimainkokeutukseen, jossa he tiesivät yhtä varmasti kuin papistokin naisten ymmärtämättömyydessään taistelevan pappien puolella. (Useat johtavista amerikalaisista sosialisteista, kerrotaan m. n. Victor Berger kirjotti siitä miten naisten äänioikeus mahdollisesti vaikuttaisi sosialistien äänimäärään Yhdysvalloissa, ja hän tuli lopulta siihen päätökseen, että naisten äänioikeus merkitsisi ainakin ensi alussa voittoa porvaripuolueille. Plan se nähdään.) Belgian sosialistinen sekä osuustoimintaliike on yrittänyt järjestää naisia riiveihinsä mitä tehokkaammin, mutta aina on katooninen papisto taistellut heitä vastaan järjestyneen työväen omilla aseilla, saadakseen työlliset pysymään pois työväenliik-

englantilaisen työläisnaisten lehden "Woman Worker" toimituskirjotuksessa yhteiskunnallisesta tilanteesta Englannissa, ja sanotaan kirjotuksessa m. n.: "Kun lehtemme seuraava numero ilmestyy, olemme yleisten vaalien valmistelun pyörteisissä. Meillä onkin monta laskua suoritettavana, meillä on paljon työtä tehtävänä. Me emme ole nyt samassa asemassa kuin viime vuonna, jolloin kotoiset kysymykset sekä ulkomainen poliittinen ja ruusuisen sumun peltossa. Nyt me tiedämme tarkalleen missä me olemme. Me tunnemme varsin läheisesti ja tarkasti hallituksen valtiollisuuden — tai oikeammin sen puutteen — seuraukset mikäli on kysymyksessä ruoka, kivihiilet, asunto-olot ja työttömyys. Me tiedämme jo hiukan ja opinne tiedetään lisää ulkomaisesta poliittisesta minkä tähden on tullut brittiläisten elämää ja omalapsuutta sotiin, joita työläiset inhoavat, sekä rauhaan, mikä näyttää nykyään olevan kauempana kuin koskaan ennen. Mutta tieto kaikista näistä ei yksinään riitä. Jos meidän luokkamme tahdotaan asettaa valtaan, jos me tahdomme saavuttaa yhä suurempia voittoja kunnallisissa vaaleissa, me tarvitsemme tukevassa taistelussamme koko liikemme voiman ja uskollisuuden. Ja me tiedämme, että naiset tulevat täyttämään velvollisuutensa osaltaan".

Mikäli ylläolevasta sekä muutamista tiedoista voi päättää, joissa kerrotaan minkälaisessa äänillisessä Englannin sosialistit nykyään puhuvat valmistuu Englannissa työväki ratkaisevan taisteluun.

Miksi tyttöjä joutuu harhateille.

Tacoman, Wash., naispoliisit selittävät olevan pääasiallisesti neijä syytä mikä aiheuttavat, että tytöt joutuvat harhateille. Ne syyt ovat: särkyneet kodit, vanhempien huoleton valvonta tyttöjen suhteen, oletettu taloudellinen ahdinko sekä alhaiset moraalikäsitteet. Tacoman, eikä muidenkaan kaupunkien poli-

seillä ei ole epätietoisia se kuinka pieniä palkkoja nuoret työllistytöt ansaitsevat. Eikä heille ole suunnattu epätietoisia se mitä maksaa huoneiden vuokra ja elinkustannukset. Mutta, porvarien uskollisten palvelijain tavoin, selittävät Tacoma'n naispoliisit yhdeksi syyksi "oletetun taloudellisen ahdingon", sillä porvarien eduille ei ole tervehdystä sanoa, että työllistytöt todella saavat liian pientä palkkaa eläkkeeseen ja siitä syystä joutuvat prostituution avulla hankkimaan lisätuloja. Jos työllistytöille maksettaisiin esim. 25 viikolta sensijaan kuin enimmälle osalle maksetaan \$10 7 päivän viikolta, niin varmasti ei löytyisi esim. Seattlen poliisin kirjoista 1147 "harhaanjoutunutta" tytöä, kuten nykyään. —

Tuhansittain työllistytöitä häviää vuosittain. Ja mihin he joutuvat? Vastaus on meille jokaiselle tunnettu — prostituution valtaan. Kuuluisien naiskauppa-paljastusten jälkeä muutama vuosi sitten on alettu hävittää melkein kaikista kaupungista punavalopöytä ja päältäpäin katsoa näyttävät monet kaupungit hyvin "siiveillä". Mutta prostituution rehoittua salassa, sillä niitä syytä, mikä sitä aiheuttavat, ei ole poistettu. Eikä sitä poisteta sillä, että asetetaan riiston ja nälkäpalkkojen uhri oikeuden tuomittavaksi ja vankilaan tai ojenuslaitokseen. Syy on yhteiskuntajärjestelmässä, jossa toinen kansanluokka elää toisen työn ja valvannaan tuloksilla. — Tässäkin on meillä kaunis esimerkki Venäjältä. Neuvostohallitus oli ollut vallassa tuskin täyttä kahta vuotta kun prostituution oli hävinnyt melkein olemattomaksi. Jokaiselle varustettiin mahdollisuus työhön ja perheen perustamiseen. — Päinvastoin kuin meillä, on tuhansien työllistytöiden häviäminen siellä alvan mahdollton, sillä siellä ei heidän näkönsä ruumiitaan ole vaanimassa kapitalistiselle yhteiskunnalle omistamattomien ammattihäureiden hämähäkin verkko.